

چل گول له گولزاري فخر موددي

پيځه مېهري خوښه ويست

صلي الله عليه وسلم

چل گول له گولزارى فەرموودەى پێغه مبه‌رى خۆشه‌ويست صلى الله عليه وسلم

1- خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ . (رواه البخاري و الترمذي و أبو داود)

باشترینتان ئەو کەسە یە کە قورئان فێر دەبێ و کەسانی تریش فێر دەکات .

2- إِنْ قِيَ اللَّهُ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَبِعَ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا وَ خَالِقِ النَّاسِ بِخُلُقٍ حَسَنٍ . (رواه أحمد والنسائي والحاكم والبيهقي)

له هەر کات و حاله‌دا بووی له خوا بترسه و پارێزگاربە ، به‌ شوێن هه‌له‌ و تاواندا چاکه‌ بکه ، تا بيسرپێته‌وه .. له‌گه‌ڵ

خه‌لکی دا به‌ ره‌وشتی جوان هه‌لس و کهوت بکه .

3- وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ وَمَالِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ . (رواه البخاري)

سوێند به‌و کەسە ی کە گیانی منی به‌ ده‌سته‌؛ هه‌چ کەس له‌ ئێوه ئیمانی نییه‌ تاكو من له‌ خۆی و کەس و کاری و هه‌موو خه‌لکی خۆشه‌ويست تر نه‌بم له‌ لای .

4- الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ . (رواه مسلم و أبو داود)

موسڵمان ئەو کەسە یە کە موسڵمانان له‌ زمانی و ده‌ستی بێوه‌ی بن .

5- دَعْوَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابَةٌ . (رواه مسلم و أبو داود)

دۆعای مرقۆی موسڵمان بۆ برای موسڵمان ، له‌ پاشمله ، لای خوای قبووله‌ .

6- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِيءِ . (رواه البخاري و الترمذي)

بروادر تانه و ته‌شه‌ر لێده‌رو له‌عنه‌ت و نه‌فرینکه‌رو جوێن ده‌رو دم پيس نی یه .

7- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ ... وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ . (متفق عليه)

هەر کەس برۆای بە خواو پاشە پوژ هەیه با پێزی میوانی بگرت... هەر کەس برۆای بە خواو پاشە پوژ هەیه با سیلە ی رەحم بە جی بێت و ئاموشۆی خزم و نزیکانی بکات... هەر کەس برۆای بە خواو پاشە پوژ هەیه با قسە ی چاک بکات یا بێ دەنگ بیت .

8- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَاتٌ . (متفق عليه)

ئەو کەسە ی کە گوێ بو قسە ی خەلکی هەڵدەخا و قسە چنی دەکات ناچیتە بە هەشتەو

9- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُقَرَّ كَبِيرَنَا . (رواه أبو داود بسند صحيح)

لە ئێمە نی یە کەسیک بو بچوکمان سۆز نەنوین و پێزی گەورەمان نەگرێ .

10- لَا تَبَاغَضُوا ، وَلَا تَقَاطَعُوا ، وَلَا تَحَاسَدُوا ، وَلَا تَدَابَرُوا ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا . (متفق عليه)

یەکتەری مەبوغزینن و (رقتان لە یەکتەری نەبیت) پە یوەندیان پێکەو مەبچرینن. بە یەکتەری حەسوودی مەبەن. پشت لە یەکتەری هەلمەکەن و (ئاگاتان لە یەکتەری بیت) ، هەمووتان بەندە ی خوا و برای یەکتەری بن..

11- آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ ، إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ . (متفق عليه)

نیشانە ی (دوو ڕوو) سێ شتە : کاتی قسە ی کرد درۆ بکات . کاتی بەلێنی دا نەیباتە سەر . کاتی سپاردە ی لا دانرا خیانهتی تیا بکات .

12- لَا يَسْتُرُ عَبْدٌ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا إِلَّا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ . (رواه مسلم)

هەر کەسێک عەیب و ناتەواوی کەسیک لە دنیا دا دا بپۆشیت ؛ خوا لە پاشە پۆژدا عەیب و ناتەواوی ئەو کەسە دادەپۆشیت .

13- سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) : أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ ؟ قَالَ : تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ . (متفق عليه)

پیاویک لە پیڤه مبه‌ری خ‌وای (صلی الله علیه وسلم) پرس‌ی : چ جۆره کرد‌ه‌وه یه‌کی موس‌لمانانه چاک‌تره ؟ فه‌رمووی : خ‌و‌راک ب‌به‌خشیت و ، سل‌او ب‌که‌یت له‌وه‌ی ده‌یناسیت و له‌وه‌ش که نایناسیت .

14- مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ . (رواه أبوداود)

هه‌ر که‌س خه‌ریکی کاروباری ب‌رایه‌کی بی‌ت ، خوا کار و باری بۆ جی به‌جی ده‌کات ، هه‌ر که‌س نار‌ه‌حه‌تی‌ه‌ک له‌سه‌ر موس‌لمانێک ل‌به‌ریت ، خوا به‌و ه‌و‌یه‌وه نار‌ه‌حه‌تی‌ه‌کی پۆژی د‌وایی بۆ ل‌ده‌بات .

15- أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِأكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟ قُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : الإِشْرَاكُ بِاللَّهِ ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ . وَكَانَ مُتَكِنًا فَجَلَسَ فَقَالَ : أَلَا وَقَوْلُ شَهَادَةِ الزُّورِ .... (متفق عليه)

ئایا له‌گه‌وره‌ترینی گونا‌هه‌ گه‌وره‌کان ئا‌گادارتان که‌مه‌وه ؟ ووت‌مان به‌ئێ ئه‌ی پیڤه مبه‌ری خوا . فه‌رمووی : ها‌وه‌ل ب‌ریاردان بۆ خوا . سه‌رپیچی کرد‌نی دایک و باوک . له‌و کاته‌دا شانی دادا‌بوو پاشان دانیش‌ت و فه‌رمووی : ئا‌گادارب‌ن گه‌واهی‌دان و شایه‌تی در‌وش ...

16- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ بِمَنْكِبِي فَقَالَ : كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ . (رواه البخاري)

له دنیا دا وه‌کو غه‌ریبێک یا ر‌ی‌بواریک ب‌ژی .

چاکەى زۆر ڕەوشت جوانى يە ، گوناھيش ئەوھىە کە لە دلتا خورته خورت بکا و پيٽ ناخۆش بيٽ خەلکى پيى بزانيٽ .

22- ما أَذِنَ اللَّهُ لشيءٍ ما أَذِنَ لِنبيٍّ حَسَنِ الصَّوْتِ يَتَغَنَّى بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ . (متفق عليه)

خوا مۆلەتى ئەداوہ بۆ ھىچ شتيك ھەروەکو مۆلەتى داوہ بە پيغەمبەريكى دەنگ خۆش کە بە ئاوازەوہ بە دەنگى ئاشکرا قورئان بخويننەوہ

23- لا يَخْلُونَ أَحَدَكُمْ بِأمرأةٍ إِلَّا مَعَ ذِي رَحِمٍ مَحْرَمٍ . (متفق عليه)

ھىچ کەس لە ئیوہ لەگەل ئافرەتيکدا گۆشەگیر نەبى و لە شويىنى چۆلدا لەگەلى کۆنەبيتەوہ مەگەر لەگەل کەسيكى مەحرەم دا.

24- نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ : الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ . (رواه البخاري)

دوو نيعمەت زۆر کەس تيايدا خەسارەتمەند و دۆراون : تەندروستى و ، بيکارى و فەراغەت . (واتە ناتوانن بە شيۆەى شياوو تەواو سوود لەو دوو نيعمەتە وەرگیرن)

25- الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ ، وَفِي كُلِّ خَيْرٍ ، أَحْرَصُ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ ، وَأَسْتَعِينُ بِاللَّهِ ، وَلَا تَعْجَزْ ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ : لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَ كَذَا وَكَذَا ، وَلَكِنْ قُلْ : قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ ، فَإِنْ (لَوْ) تَفَتَّحَ عَمَلُ الشَّيْطَانِ ... (رواه مسلم)

بروادیارى بەھيژ و بازوو باشتر و خۆشەويست ترە لای خوا لە بروادیارى لاواز ، بەلام لە ھەردوو لایاندا خيّر و چاکە ھەيە . سووربە لەسەر ئەو شتەى کە سوودت پي ئەگەيەنى و بە خوا پشت ببەستە و لاوازی مەنويئە ئەگەر شتيکت تووش ھات مەلى: ئەگەر واو وام بکردايە واو وا دەبوو ، بەلکو بلى: خوا واى بریارداوہو ھەرچيش خۆى مەيلى بى دەيکا ، چونکە وشەى (ئەگەر) (دەرگای) کارى شەيتان دەکاتەوہ .

26- مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أَذَى وَلَا غَمٍ حَتَّى الشُّوْكَةُ يُشَاكُّهَا ، إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ . (رواه مسلم)

هه‌رجیه‌ک که تووشی موسلمان دیت له : ماندوویی و نارمه‌هتی و مه‌راق و خه‌فت و نازار و خهم ، ته‌نانه‌ت درکیش که به پی ی دا ده‌پیت خوا به‌و شتانه له گوناھی هه‌لده‌وه‌رینیت.

27- لا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٌ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عَمَلِهِ فِيمَ أَفْنَاهُ ، وَعَنْ عِلْمِهِ فِيمَ فَعَلَ فِيهِ ، وَ عَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ ، وَ عَنْ جِسْمِهِ فِيمَ أَبْلَاهُ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن صحيح)

دوو پی ی هیچ به‌نده‌یه‌ک ناترازیت تا (له‌ چوارشت) پرسیا‌ری لی نه‌کریت : له‌ ته‌مه‌نی : که له‌ چیدا به‌سه‌ری بردووه ، له‌ عیلم و زانستی : که له‌ چیدا به‌کاری هیناوه ، له‌ سامانی : که له‌ کوپوه په‌یدای کردووه و له‌ چیدا به‌خشیویه‌تی ، وه‌له‌ لاشه‌ی که له‌ چیدا تا‌قی کردووه‌ته‌وه ؟

28- عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ ، قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَجِدْ؟

قَالَ : يَعْمَلُ بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ ، قَالَ : أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قَالَ : يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ . قَالَ : أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قَالَ : يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ أَوْ الْخَيْرِ . قَالَ : أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ : يُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ . (متفق عليه)

هه‌موو موسلمانیک خیر کردنی له‌سه‌ره ، یه‌کی پرسی : ئه‌ی ئه‌گه‌ر نه‌یبوو ؟ فه‌رمووی : به‌ ده‌ستی خوی ئیش بکات و سوود به‌ خوی و غه‌یری خوی بگه‌یه‌نی ، ووتی : ئه‌ی ئه‌گه‌ر نه‌یتوانی؟ فه‌رمووی : یارمه‌تی خه‌لکی لیقه‌وماوی موحتاج بدات ، ووتی : ئه‌ی ئه‌گه‌ر نه‌یکرد؟ فه‌رمووی : خوی بگری له‌ خراپه‌ کردن ، ئه‌وه‌ خوی چاکه‌ کردن و (صدقه) یه .

29- يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! مَنْ عِلِمَ شَيْئاً فَلْيَقُمْ بِهِ ، وَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ فَلْيَقُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ ، فَإِنْ مِنَ الْعِلْمِ أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ لِمَا لَا يَعْلَمُ : اللَّهُ أَعْلَمُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِنَبِيِّهِ : قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ . (رواه البخاري)

ئه‌ی خه‌لکینه ! هه‌رکه‌س شتیکی زانی با به‌ گویره‌ی زانینه‌که‌ی جی به‌ جی ی بکات و ، هه‌رکه‌س نه‌یزانی با بلیت : خوا با‌شتر ده‌زانیت ، چونکه‌ ئه‌مه‌ عیلمه‌ که یه‌کیک سه‌باره‌ت به‌شتیک که نایزانی‌ت بلیت : خوا با‌شتر ده‌زانیت . خوا به‌ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی

فهرمووه : ئه‌ی محمد! تۆ بۆی له‌سه‌ر گه‌یاندن (ئهم په‌یامه‌) داوا‌ی هه‌یچ پاداشتی‌کتان لێ ناکه‌م و ، من له‌و که‌سانه‌ نیم که زۆر له‌ خۆیان ده‌که‌ن

30- إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْرِكُ بِحُسْنِ الْخُلُقِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ. (رواه ابو داو)

بروادار به‌ ره‌وشت جوانی ده‌گاته‌ پله‌ی رۆژووگری شه‌وبه‌یدار .

31- جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ فَقَالَ : أَوْصِنِي فَقَالَ : لَا تَغْضَبْ . (رواه البخاري)

پیاویک هاته‌ خزمه‌ت پی‌غه‌مبه‌ری خواو عه‌رزى کرد : ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خوا ئامۆژگاریم بکه‌، فهرمووی : توو‌ره مه‌به‌ (له‌ ریاویه‌تی‌کدا سێ جار فهرمووی : توو‌ره مه‌به‌) .

32- أَيُّهَا النَّاسُ ! إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا - وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ ، فَقَالَ (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا) وَقَالَ تَعَالَى : (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ) ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ ، أَشْعَثَ أَغْبَرَ ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ : يَا رَبُّ يَا رَبُّ !! وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ ، وَغَدِيَّ بِالْحَرَامِ فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لَهُ ؟!.. (رواه مسلم)

ئه‌ی خه‌لکی‌نه‌ ! به‌راستی خوا خاوی‌نه‌ و هه‌رچی خاوی‌ن نه‌بی‌ت وه‌ری ناگری‌ت . به‌راستی خوا ئه‌و فهرمانه‌ی که به‌سه‌ر پی‌غه‌مبه‌رانیدا داوه به‌سه‌ر موسڵمانانی‌شدا داوه .
فهرموویه‌تی : ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ران ؛ له‌و شته‌ پاک و خاوی‌نه‌کان بخۆن و کاری چاکه‌ بکه‌ن ، هه‌روه‌ها فهرموویه‌تی : ئه‌ی برواداران ؛ له‌و شته‌ پاک و خاوی‌نانه‌ی که پیمان داو‌ن بخۆن .. پاشان پی‌غه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) باسی که‌سیکی کرد که له‌ سه‌فه‌ردا زۆری پێ ده‌چێ و ، سه‌رو پرچی هاتوو‌ه و ته‌پ و تۆزاویه‌و ، دوو ده‌ستی به‌ره‌و ئاسمان به‌رز ده‌کاته‌وه‌ و ، (ده‌لێ) : ئه‌ی په‌روه‌ردگارم ؛ ئه‌ی په‌روه‌ردگارم ؛ له‌ کاتی‌کدا که خواردن و خواردنه‌وه‌ی حه‌رامه‌ و به‌ حه‌رام تێرکراوه‌ ، ئیتر چۆن پارانه‌وه‌ی گیرا ده‌بی و چۆن وه‌لامی ده‌دری‌ته‌وه‌ ؟!

33- مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا : (اللَّهُمَّ اعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا ، وَيَقُولَ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ اعْطِ مُسْكًا تَلْفًا) .

هه‌یچ شه‌وی رۆژ له‌ به‌نده‌کانی خوا نابێ‌ته‌وه‌ مه‌گه‌ر دوو فریشته‌ دینه‌ خوارموه‌ و یه‌کیکیان ده‌لێت : خوایه‌ ؛ هه‌رکه‌س سامانی ده‌به‌خشی‌ت و (صدقه‌) ده‌کات مالی تری پێ

بدە ، ئەوھى تریشیان دەلیت : خواپە ؛ ھەركەس دەستی قوچاندوو و لە دارایی خۆی نابەخشی مالهەكەى لە نۆ بەرەو بىفەوتىنە .

34- أَيْكُمْ مَالُ وَاثَرِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ . قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَا مِنَّا إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ . قَالَ : فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ وَ مَالُ وَاثَرِهِ مَا أَخَّرَ . (رواه البخاري)

كۆ لە نۆ مالى خۆى لە لا خۆشەويست رە ؟ ووتيان : ئەى پىغەمبەرى خوا ؛ ھەموومان مالى خۆمان لە لا خۆشەويست ترە . فەرمووى : دەى بەراستى ھەركەس مالى خۆى ئەوھىە كە پىشى خۆى خستوو و بەخشيويەتى و ، مالى ميرات بەرەكەى ئەوھىە كە ھىشتويەتەو . (چونكە بۆ ئەو بەجى دەمىنىت) .

35- لَا يَلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا لَا بَأْسَ بِهِ حَذَرًا مِمَّا بِهِ بَأْسٌ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

بەندەى خوا ناگاتە رادەھەك كە بچىتە رىزى لە خوا ترسان و (متقى) يەكان ، تا واز لەو شتەنە بىنىت كە لە رووى شەرىى يەوە گىروگرفتيان لەسەر نى يە ، لە ترسى ئەوھى كە نەبى بە تووشى ئەو شتەنەو كە لە رووى شەرىى يەوە پەسەند نين .

36- إِيَّاكُمْ وَالذُّخْلَ عَلَى النِّسَاءِ ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ : أَفَرَأَيْتَ الْحَمَّوُ ؟ قَالَ : الْحَمُّوُ الْمَوْتُ . (متفق عليه)

ورىابن خۆتان لە چوونە لای ئافەرتان (بە تەنبايى) بپارىزن ، پياويك لە يارىدەدەران فەرمووى : ئەى خزمى نزىكى ژن بۆ بۆ پياوھەكەى يا بە پىچەوانەو (واتە مالهە خەزورانى ھەردوولا بۆ يەكتر وەكو -ژن خوشك- بۆ پياو ، يا -ھىوەر- بۆ ژن ، حوكمى چۆنە ؟ فەرمووى : ئەو ھەر مەرگە . (واتە مەرگ لەو كارە چاكترە ، يا ئەو كارە مەينەرە) ديارە ئەو دەگەيەنىت كە حوكمەكەى توندترە ، چونكە جىگەى گومان نى يە و خەلكى تووش بوونى گوناھ بە دوور دەزانن و بەو ھۆيەو شەيتان زياتر لە كەمىندايە .

37- إِذَا آوَىٰ أَحَدُكُمْ إِلَىٰ فِرَاشِهِ فَلْيَنْفِضْهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلْفَهُ عَلَيْهِ ، ثُمَّ لِيَقُلْ : بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنِيَّ وَبِكَ أَرْفَعُهُ . إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَأَرْحَمَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحِينَ . (متفق عليه)

گەر که سیکتان چووه ناو جیگای نووستن باجیو بانه که ی بته کینیت ، چونکه نازانی چی تیا به جی ماوه (واته دهگونجیت جانه وهریک یا شتیکی ئازاردهری تیدا بیت) ، پاشان بلیت : به ناوی تووه ئه ی پهر وهر دگرم راکشام و به ناوی تو شه وه هه لده ستمه وه . ئه گهر لهم نوستنهم دا گیانت کی شام ره حمم پی بکهو ، ئه گهر گیانیشت نه کی شام بهو شیوه یه ی گیانی پیاوچاکانی خۆتی پی ده پاریزی ، بیپاریزه .

38- اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ الْهُدٰی وَالتَّقٰی وَالعِفَافَ وَالْغِنٰی . (رواه مسلم)

ئهی خوایه؛ به راستی من رینمو مایی و له خوا ترسان و داوینپاکی و قه ناعهت و بی ئیحتیاجی ، هه ره له تو داوا ئه کهم .

39- مَنْ خَافَ اَدْلَجَ ، وَمَنْ اَدْلَجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ ، اَلَا اِنَّ سِلْعَةَ اللّٰهِ غَالِيَةٌ اَلَا اِنَّ سِلْعَةَ اللّٰهِ الْجَنَّةُ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

هه رکه سی بترسی (زوو و له سه ره تای شهوی ته مه نیدا) ده که ویته ری ، وه هه رکه س زوو بکه ویته ری ده گاته مه نزل ، ئاگادار بن؛ به راستی کالای خوا گرانه ، ئاگادار بن؛ کالای خوا به هه شته .

40- بَادِرُوا بِالْاَعْمَالِ سَبْعًا ، هَلْ تَنْظُرُونَ اِلَّا : فَقَرًا مِّنْسِيَا ، اَوْ غَنًى مِّنْطَغِيَا ، اَوْ مَرَضًا مُّفْسِدًا ، اَوْ هَرَمًا مُّفْنِدًا ، اَوْ مَوْتًا مُّجْهَرًا ، اَوْ الدَّجَالَ ، فَشَرُّ غَائِبٍ يُنْتَظَرُ ، اَوْ السَّاعَةُ وَالسَّاعَةُ اُدْهَى وَأَمَرٌ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

له چهوت کاردا دهست پی ش خه ری بکهن ، ئیوه جگه لهم چهوت شته چاوه پروانی چی تر ده کهن ؟ : یا هه ژاری یه که شتتان له بیر ده باته وه ، یا دهوله مه ندیه که سه رکه شتان ده کات ، یا نه خوشی یه که ئه تان فه وتینیت ، یا پیری یه که ئه تان خلا فینیت ، یا مردنیک که ئه تان بریته وه ، یا ده جبال ، که خراپترین گوم بوویه کی چاوه پروان کراوه ، یا دوا رۆژ که زۆر تال و ناسۆر تره .